

4 Nisan 2008

Öztangut: "Birlik, Bilgi Merkezi Haline Geliyor"

TSPAKB'nin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in Nisan 2008 sayısında yer alan yazısında Başkan Nevzat Öztangut, ABD kaynaklı ekonomik gelişmelerin dolaylı etkisiyle borsanın ve Türk Lirasının değer kaybettiğine değindi. Öztangut, küresel krizden etkilenen sermaye piyasamızın, dünyada ulaşması istenen konumunun açıkça belirlenmesine ve bu yönde gerekli adımların atılmasına ihtiyacı olduğunu ifade etti.

Öztangut ayrıca, aracı kurumlar tarafından SPK'ya yapılan bildirimlerin Birliğe yapılmasını öngören yeni düzenleme ile Birliğin sorumluluklarının arttığına dikkat çekti. Öztangut, bu düzenlemeyle Aracı Kuruluşlar Birliğinin sermaye piyasasının bilgi merkezi haline geleceğini söyledi.

Borsa Birleşmeleri ve Stratejik Ortaklıklar

Sermaye Piyasasında Gündem'in Nisan sayısında iki araştırma raporu yer alıyor. Raporlardan ilkinde, son yıllarda ekonomi gündeminde önemli bir yer tutan **Borsa Birleşmeleri ve Stratejik Ortaklıklar** ele alınırken, ikincisinde ise yükselen bir piyasa olan **Güney Afrika Sermaye Piyasası** inceleniyor.

Rekabet Birleşmeye Zorluyor

Rekabetin yüksek olduğu sermaye piyasasında, borsalar birleşme ve ortaklıklar ile güçlerini daha da artırıyor. Diğer taraftan, daha fazla yatırımcıya ulaşmak, işlem maliyetlerini düşürmek ve lokasyondan bağımsız hizmet sunmak borsaların diğer amaçları arasında yer alıyor.

Global Bir Borsaya Doğru

Ulusal borsaların gelişiminde, öncelikle ülke içindeki çeşitli sermaye piyasası kurumlarının birleşmeleri göze çarpıyor. Ardından uluslararası, hatta kıtalararası kurulan organik bağlarla yavaş yavaş global borsaların oluşumu gerçekleşiyor.

NYSE Euronext ve CME Group En Büyükler

New York Borsası (NYSE) ve Euronext'in birleşmesiyle, 2007 sonu verilerine göre, dünyada toplam piyasa değerinin üçte birini temsil eden bir yapı ortaya çıktı. Nasdaq ve OMX birleşmesiyle oluşan grup da dünyanın ikinci büyük borsası konumuna erişti.

ABD'li Chicago Emtia Borsası CME ise CBOT'u satın almasının ardından dünyanın en büyük türev piyasası haline geldi.

Batıda Satın Alma, Doğuda İşbirliği

Batı ülkelerinde satın almalar, doğuda ise daha çok işbirlikleri göze çarpıyor. Örneğin, dünyada piyasa değerine göre ilk on içinde yer alan Hong Kong, Şanghay gibi borsalarda uluslararası bir birleşme henüz gerçekleşmemiş durumda.

Güney Afrika Sermaye Piyasası

İkinci raporda ise, uluslararası platformlarda genellikle Türkiye ile aynı kategoride kabul edilen, Güney Afrika sermaye piyasası inceleniyor. Ülkede bir menkul kıymet, bir de tahvil borsası bulunuyor.

Yükselen Bir Borsa: Johannesburg Menkul Kıymetler Borsası

1887 yılında temelleri atılan Johannesburg Menkul Kıymetler Borsası (JSE) yakın zamanda ülkedeki iki türev borsasını bünyesine katmasıyla ürün çeşitliliğini artırmış durumda. Borsada böylece, hisse senedi ve yatırım fonlarının yanı sıra hisse senedi ve emtiaya dayalı türev ürünler de işlem görüyor. Faize dayalı türev araçlarını geliştirmeye yönelik olarak 2005 yılında kurulan Getiri Pazarında ise spot ve türev ürünler bir arada yer alıyor. Ürün çeşitliliğinin dikkat çektiği JSE’de, türev ürünlere dayalı türevler dahi işlem görüyor.

KOBİ’lere Özel Bir Piyasa: Alternatif Pazar

JSE’de mevcut olan KOBİ pazarlarının yerine 2003 yılında Alternatif Pazar faaliyete geçirilmiş durumda. 2007 sonunda bu pazarda kote şirket sayısı 75 olarak göze çarpıyor.

JSE Kendi Pazarında İşlem Görüyor

JSE, 2005 yılında kâr amaçlı şirkete dönüşüp halka açılmış. Bir yıl sonra kendi ana pazarında işlem görmeye başlayan JSE’nin piyasa değeri, son iki yılda 3,5 kat artarak 2007 sonunda 1 milyar \$’a çıkmış durumda.

Güney Afrika Tahvil Borsası

Tezgâhüstü piyasalarda işlem gören tahvillerin organize bir piyasada işlem görmesi için 1996 yılında Güney Afrika Tahvil Borsası (BESA) kuruluyor. JSE kadar büyük olmayan BESA’da özel sektör ve kamu tahvillerinin yanı sıra, tahvile dayalı türev ürünler de işlem görüyor. Kooperatif yapıda olan BESA’nın da JSE gibi şirketleşmesi için çalışmalar sürüyor.